

FÁTÓL AZ ERDŐT

SZÁVAI ATTILA novellája

Direkt mondtam anyámnak, hogy ha jönnek a rádiósok, akkor zörögjön át, hogy meg tudjam fogni a kutyát. Nem harap amúgy, csak ha hidegfront van. Szerintem migrénes. Jó napot kívánok, amúgy, Zsófi vagyok. Na, ez itt a műhelyem. Az ott az esztergapad, itt a munkapad, a satu. Majd bemutatják a hallgatónknak, ahogy akarják. A forgácsot direkt hagyom gyűlni. Szeretem az illatát. Kár, hogy a rádióban nem lehet illatokat közvetíteni.

Üljenek csak le nyugodtan. Gondolom, nem baj, ha közben dolgozok. Én úgy tudok igazán magamról beszélni, ha közben azt tudom csinálni, ami igazán azzá tesz, aki vagyok. Hogy lány létemre fafaragó, az se gyakori, ne is mondja. Kicsit azért büszke is vagyok. Nagyapám is az lenne. Amúgy, de őszintén, teljesen boldog vagyok, bár, néha úgy érzem, mintha derékig faforgácsban gyalogolnék. Ami önmagában szép lehet, de mégis csak nehéz. Hogy hol is kezdődött...

Öreganyámnak mindig volt a falon valami faragott kép. Alattuk történt meg a gyerekkorom nagyanyámékra eső része. Általában hétvégén, plusz a nyaralás. Az öregék lakásában sok faragott tárgy volt. Szerettem nézni ezeket a vasárnapi húsleves illatában. Ilyenkor mintha megszűnt volna a világ. Vagy elkezdődött volna. Nem tudom. Mint mikor egy magányos, de nem egyedül élő fa a dombtetőn szétnéz és látja a mezőt, a távoli erdőt, éjszaka a csillagokat, az univerzumot. És magáénak tudja az egészet. Hogy köze van mindehhez. Na, valahogy így éreztem én is olyankor. Meg olyankor, mikor fetrengtem a friss forgács szelíd, nyers illatában.

Volt ott nekem egy nagyon szimpi faragvány. A konyhai falvédő fölött volt. Fából faragták ki a tájrészletet, patakkal, kismalommal, erdőszéllal. Valahogy úgy elment alatta a gyerekkorom, hogy szinte észre se vettem. Aztán egy őszi koraeste elkezdtem nézni a képet, úgy igazán látni. Úgy tudtam nézni, mint még soha. Olyan szépnek láttam, hogy szinte beleharaptam.

Amúgy nagyapámtól tanultam a szakmát. Illetve úgy mondta az öreg, hogy vannak fogások, amiket illik tudni, a többi már mindenki saját maga alakítsa ki. Mert hát végül is mindenkinek másféle stílusa van. Nagyapa a disznóólak ajtaját is faragásokkal díszítette. Az udvari budi felőli ólajtóra például azt faragta, mikor malacokat vettek '72-ben a váci piacon. Ilyen kis jelenet volt kifaragva, lábasjóságok, kofák, háttérben a Pilis, meg ilyenek. Mindig büszkén mutogatta búcsúra a távoli rokonoknak, hogy ehe, nálunk ilyen is van. Nyugodt öreg volt amúgy. A fa valahogy megnyugtatja az embert. Meg fogom ezt fejteni. Pontosabban egyszer történt csak baj. Nagyapa évekig nem tudta megfejteni, pontosabban megemésztetni, hogy mikor a sógoráék Zakopanéba mentek síelni, akkor onnan egy kicsi fa sórtartó talicskát

hoztak haza a feleségének. Akkora, mint egy mobiltelefon. Hogy mennyire megsértették őt ezzel, nagyapát. Három kocsi rönkölt fát hasogatott fel, mire helyrebillent benne a lélek.

Mennyi idejük van? Végül is ráérünk, nem? A fa sem szalad el. Én sem. És mivel a kutyát, ahogy hallom, elengedte anyám az udvarban, hát maguk sem. Ennyi. Mennyi műsoridőt kapunk? És tényleg abba a műsorba megy, ahol különleges szakmákat képviselő fiatalokat mutatnak be? Hát a nagyfater tiszta büszke lenne rám. Szóval, beszélgetünk másfél órát és abból vágnak össze háromnegyed órát, aha. Ez olyan, mint az esztergálás, ott is van egy mennyiség, amitől meg kell szabadulni, amitől hozzá lehet jutni a lényeghez. De van ez az emberrel is szerintem. Valahol én is így voltam. Volt nekem is egy csomó olyan dolog az életemben, amiről később kiderült, hogy fölösleges, semmi szükségem nincs rá, sőt, amíg jelen vannak, pont, hogy eltakarják a lényegét. A fa szeretetét.

Most kicsit kiöltöztem, már ha a flanel ing kiöltözés. Nem ebben szoktam különben. Van egy kopott macskóm, abban faragok. Meg egy régi Sandokan-os pólóm. Beteszek egy Chopin cd-t és átadom magam a fának. Átadom magam a lehetőségek végtelen birodalmának, hogy azt és úgy faraghatok, amit és ahogyan akarok. Egy szép Chopin-etűd olyan, mint egy szék, aminek a támláját angyalok faragták: szépen bele lehet ülni és elgondolni a nagy dolgokat.

A családról is? Anyámék rám hagyták a faragásmániát, belenyugodtak. Látják, hogy boldog vagyok, valamennyi pénzt is hoz, jönnek néha riporterek, nagy baj nem lehet. Amúgy egyke gyerek vagyok. Néha tényleg úgy érzem, hogy egyedül vagyok, mint szürke szamár a ködben. Vagy, hogy a témázásnál maradjak: mint magányos fa a viharban. Például.

Hogy milyen kapcsolatom van még a fával? Sokat járok a természetbe. Az erdő ősszel a kedvencem. Fetrengeni a langyos avarban, mint valami nagy műhely forgácsszőnyegén. És elgondolni ilyenkor, hogy, de tényleg, hogy mekkora óriási is ez a műhely. Se vége, se hossza. Barátnóm szerint tisztára egy fába szorult fereg vagyok. Ó meg vagonokat költ körömlakkra...

Hogy van-e még fafaragó a családban? Az egyik rokonunknak van faiskolája. Vasárnap esténként szeretek kiülni ebbe a, hogy is mondjam, szóval a csemeték közé és csendben hallgatni, ahogy nőnek. Ha kérnek friss teát, ott van a sarokban a kis vaskályha, van azon egy kancsó, nyugodtan szolgálják ki magukat. Mikor megszülettem, nagyapa kétségbe esett, hogy mi lesz a műhellyel, mondván, hogy ő még nem hallott női fafaragóról. Nem tudta elképzelni, hogy egyszer majd női ágon bontakozik tovább a családi mesterség lombozata. Legkevesbé apa nem örült, hogy fafaragó lettem. Szerintem csak azért zavarja, hogy jól érzem magam, mert neki sokkal rosszabb gyerekkora volt, mint nekem. Szerinte egy ilyen fiatal lány életében olyan részek is kellene, amikor nem egyezik minden, mikor kicsit recsegnek az eresztékek. Hogy kell az élet sűrűje is, nem csak Chopin, meg a faforgács. Szóval, hogy én így nem látom a fától az erdőt, vagy mi. Mi? Hogy elfelejtette bekapcsolni a diktafont... megesisik. Majd akkor innen vesszük. Addig legalább végzek ezzel a székláb-esztergálással. Utána a kézimunka már jóval halkabb. Csak ölbe veszem és faragom. Közben kérdezhet.